

PAGULASTEEMALINE ÕPE

Anne Kraubner • Inglise keele, maailmahariduse õpetaja • Tamsalu Kool

“Elame maailmas, mis on meie kõigi jaoks üks. Ainult olukorrad, milles igaüks meist elab, on teised. Vaatame neile, kes meist kaugel, kuid kelle elu ja saatus on ka meie kätes, avatud silmade ja südamega. Mõistes, hoolides ja ulatades abikäe, suudame palju.”

Õpetaja Anne, Tamsalu Kool

Pagulaste ja rahvusvahelise kaitse taotlejate teema käsitlemine 12–15-aastaste õpilaste seas on Eesti kontekstis mitmel põhjusel oluline. Elame globaliseerivas maailmas, kus rändeliikumised on muutunud tavapäraseks. Noored peaksid mõistma pagulaste ja migrantidega seotud mõisteid, et vältida eksiarmusi ja stereotüüpe. See arendab empaatiat ja aitab vältida võõraviha. Samuti on oluline, et noored mõistaksid oma vastutust ja õigusi rahvusvahelises kontekstis, toetades rahvusvahelisi lepinguid ning õigussüsteeme.

Pagulaste ja sisserändajate teema käsitlemine koolis on seotud mitme põhikooli õppekava üldpädevusega. Õpilased õpivad austama inimõigusi ja kultuurilist mitmekesisust, arendades kriitilist mõtlemist ning ettevõtlikkust. Õpilaste empaatiavõime suureneb ning nad saavad praktilisi kogemusi, korraldades projekte ja kampaaniaid, mis aitavad tagada pagulaste õiguseid ning heaolu. Teema toetab ka keeleoskuse, kriitilise mõtlemise ja probleemide lahendamise oskuste arengut.

Õpetamisel on oluline lõimida pagulaste teema eri õppeainetesse, nagu kirjandus, geograafia, bioloogia, matemaatika ja sotsiaalne. Näiteks saab kirjandustunnis pagulaste lugudega tutvuda ja nende üle arutleda, geograafias rändemustreid analüüsida, bioloogias terviseprobleeme käsitleda ning ühiskonnaõpetuses inimõigusi ja rahvusvahelist õigust uurida. Samuti on oluline käsitleda teemat kunstis, kus õpilased saavad väljendada oma aru-

saamu ja tundeid pagulaste olukorra kohta loominguliste tööde kaudu.

Pagulaste ja rahvusvahelise kaitse teemaga saab lõimida ka sellised läbivad teemad nagu keskkond ja jätkusuutlik areng, kodanikualgatus ja ettevõtlikkus ning meediakirjaoskus. Kliimamuutused ja looduskatastroofid on olulised tegurid, mis võivad sundida inimesi rändama. Õpilased saavad arutleda, kuidas keskkonnamuutused pagulaste liikumisi mõjutavad. Teema arendab ka õpilaste meediakirjaoskust, võimaldades neil analüüsida meediakajastusi ja hinnata nende sisu kriitiliselt.

Õpetajatel on soovitatav luua klassiruumis turvaline ja toetav õpikeskkond, kus õpilased tunneksid end oma mõtteid ning arvamusi jagades vabalt. Soovitatav on kasutada mitmekesiseid õppematerjale, mis toovad esile reaalsed lood ja isiklikud kogemused, ning korraldada diskussioone ja debatte, mis toetavad kriitilise mõtlemise arendamist.

Pagulaste, migrantide, rahvusvahelise kaitse taotlejate ja sisepõgenike teema käsitlemine klassiruumis eeldab tundlikku ja läbimõeldud lähenemisviisi. Selle teema tõhusaks õpetamiseks võib järgida eri strateegiaid ja tegevusi, mis kaasavad õpilasi ja aitavad neil globaalset olukorda paremini mõista. Siin on praktilisi soovitusi ja ideid, kuidas seda teemat klassis rakendada.

1 | Tundide struktuur ja ülesehitus

Avatud ja turvaline keskkond

Looge klassiruumis toetav ja aktsepteeriv õhkkond, kus õpilased tunnevad end oma arvamusi ja mõtteid jagades mugavalt. Arutage empaatia ja austuse olulisust ning leppige kokku klassi reeglid, mis soodustavad austavat suhtlemist.

Eelnevad arutelud

Alustage teemakäsitlust aruteludega õpilaste eelnevatest teadmistest ja arvamustest pagulaste ning migrantide kohta. See aitab välja selgitada väärarusaamu ja eelarvamusi, mida saab hiljem korrigeerida.

2 | Eri õppemeetodite kasutamine

Multimeedia ja tõestisündinud lood

Kasutage dokumentaalfilme, videoklippe, *podcast*'e või lugusid, mis kajastavad pagulaste või migrantide isiklikke kogemusi. Näiteks võiks õpilased vaadata mõnda pagulaste elu käsitlevat dokumentaalfilmi ja seejärel pidada nähtud teemade üle grupiarutelu.

Interaktiivsed õppetegevused

Korraldage rollimänge või simulatsioone, kus õpilased peavad kehastuma pagulasteks, rahvusvahelise kaitse taotlejateks või nende abistajateks. Simulatsioonide käigus saavad õpilased paremini mõista katsumusi, millega pagulased silmitsi seisavad.

Külalisesinejad ja eksperdid

Kutsuge tundi inimesi, kes on rändega seotud, näiteks pagulastega töötavad spetsialistid, MTÜ-de esindajad, või jutustage pagulaste endi lugusid. Kui see pole võimalik, võib kasutada virtuaalset külalisõpetaja võimalust või vaadata veebiloenguid.

Projektipõhine õpe

Looge suuremaid projekte, mille käigus õpilased uurivad pagulaste või migrantide olukorda maailmas. Nad võiksid näiteks koostada esitlusi, luua plakatikampaaniaid või korraldada teadlikkuse tõstmise projekte, kus nad jagaksid õpitut ka klassikaaslastega.

3 | Ainetevaheline lõiming

Pagulaste ja migrantide teema võimaldab mitmesuguseid lõiminguid eri õppeainetega.

Geograafia

Analüüsige rändeteid, kriisialasid ja riike, kust on tulnud suurimad rändelained. Arutlege keskkonnamuutuste mõju üle migratsioonile.

Kirjandus

Lugege migrantide või pagulaste kogemusi kajastavaid teoseid ja analüüsige tegelaste keerulist olukorda. Näiteks võite käsitleda Khaled Hosseini raamatuid, mis kirjeldavad sõjapagulasi Afganistanist.

Ajalugu ja ühiskonnaõpetus

Arutage ajaloolisi rändevooge ja rahvusvahelise õiguse arengut pagulaste kaitseks. Tehke ülevaade pagulaskonventsioonidest ja rahvusvahelistest lepingutest.

Kunst ja loovus

Laske õpilastel väljendada oma arusaamu ja emotsioone pagulaste teemal läbi kunsti, luues maale, kollaaže või digitaalseid teoseid, mis väljendavad kaotuse, lootuse või kodutunde teematikat.

4 | Kriitiline mõtlemine ja meediakirjaoskus

Meedia analüüs

Julgustage õpilasi uurima, kuidas pagulaste ja migrantide teemasid meedias kajastatakse. Laske neil analüüsida uudiseid ja sotsiaalmeediat, võrrelda erinevaid allikaid ning tuvastada kallutatud või ebaõigeid kajastusi.

Diskussioonid ja debatid

Korraldage väitlusi või diskussioone teemadel, mis puudutavad rännet ja integratsiooni. Laske õpilastel arutleda, kuidas võiksid riigid pagulasi paremini toetada ja millised on ühiskonna vastutusalad.

5 | Empaatia arendamine ja eelarvamuste vähendamine

Võrdlevad tegevused

Paluge õpilastel võrrelda oma elu pagulaste ja sisserändajate eluga, analüüsides kodust lahkumise põhjuseid ja selle mõju igapäevaelule. Võite kasutada loovkirjutamise harjutusi, kus õpilased peavad ette kujutama, milline oleks nende elu, kui nad peaksid ootamatult oma kodust lahkuma.

Lugude jagamine

Õpilased saavad luua ja jagada lugusid või uurimistöid pagulaste või migrantide elust. See aitab neil arendada empaatiat ja mõistmist teiste inimeste olukorra suhtes.

UNHCR
ÜRO pagulasamet

6 | Aktiivseks kodanikuks olemise julgustamine

Sotsiaalsed projektid

Laske õpilastel organiseerida koolis või kogukonnas teadlikkust tõstvaid projekte, mis käsitlevad pagulaste või migrantide teemasid. Näiteks võivad nad korraldada teadlikkuse tõstmise nädala või toetuskampaania, kus tutvustatakse pagulaste olukorda ja edendatakse sallivust.

Kogukonna tegevused

Kui kool asub piirkonnas, kus on pagulasi või sisserändajaid, võiks organiseerida kogukonna projekte, mis toetavad nende lõimumist, näiteks ühised tegevused koolis või kultuuriürituste korraldamine.

7 | Refleksioon ja tagasiside

Refleksiooniharjutused

Pärast tundide lõpetamist on oluline anda õpilastele võimalus reflekteerida oma õppimise ja tunnete üle. Andke neile päevikupidamise või refleksioonikirjutamise harjutusi, kus nad analüüsivad seda, kuidas on nende arvamused muutunud.

Tagasiside kogumine

Küsige õpilastelt tagasisidet teema käsitlemise kohta ja arutage, mis neile kõige rohkem meeldis või mis oli raske. See aitab teil tulevasi teemasid paremini kavandada.

Neid strateegiaid ja tegevusi rakendades on võimalik pakkuda õpilastele sügavat ja kaasahaaravat õpet pagulaste ning migrantide teemal, arendades nende empaatiavõimet, kriitilist mõtlemist ja sotsiaalset vastutust.

